

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง
อำเภอริโอเสาะ จังหวัดนราธิวาส**
**The Participation of the People in the Administration of Batong
Subdistrict Administrative Organization, Ruso District, Narathiwat Province**

บดินทร์ เตเบาะจาโก¹ และอาหวัง ลำนุ้ย²

^{1,2}มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตำบลสุระสมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี 94000

*E-mail: hafitt601@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ควรระบุเพิ่มเติมว่าเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ)

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง (1.ควรระบุค่าสถิติในแต่ละด้านด้วย 2. ทั้ง 4 ด้านควรใช้ค่าให้เหมือนและเรียงลำดับให้ตรงกับเนื้อหาในบทความ และ 3. ควรนำเสนอการมีส่วนร่วมในภาพรวมด้วย)

นอกจากนี้ ประชาชนเสนอแนะการทำงานของ อบต. ด้านการร้องเรียนให้มีได้หลากหลายช่องทาง และให้ชี้แจงผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ อบต. ให้มากขึ้น และต้องการให้ อบต. ทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มประชาชนเพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนพัฒนาของ อบต. เพื่อการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ : ประชาชน, การมีส่วนร่วม, อบต. องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research aimed to study the participation of people in the administration of the Batong Subdistrict Administrative Organization. The sample were people in the Batong Subdistrict Administrative Organization. The statistics were analyzed including percentage, mean and standard deviation.

The results of the research showed that people, participation in decision-making and participation in benefits at a moderate level, while participation in operations and the participation in the evaluation was at a moderate level.

In addition, people require SAO to get their complaint about various channels. At the same time, SAO must clarify the results of budget use through the

public relations media of the SAO to the public and the SAO must be the coordinates the people's group to participate in activities and suggestions the guideline for the development of the SAO to benefit of livelihood and the quality of life. SAO should people participate in controlling and inspecting operations and spending the budget according to the development plan of the SAO for the most efficient administration.

Keywords : People, The Participation, Sud (Sub) district Administration Organization

ข้อสังเกต SAO คือ ตัวย่อที่เป็นสากลหรือไม่ หากเป็นสากล ก่อนที่จะใช้ตัวย่อจะต้องมีการวงเล็บไว้หลังคำเต็มตัวแรกก่อนเสมอ เช่น Sub district Administrative Organization (SAO)

บทนำ

ระบบการปกครองของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษาและสภาพปัญหาของพื้นที่ปัจจุบันระบอบการปกครองของไทยได้แบ่งอำนาจการปกครองออกเป็น 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 (ลบจุดออก ทั้ง 3 จุด) การปกครองที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง รูปแบบที่ 2 การแบ่งอำนาจ เป็นการแบ่งอำนาจบางส่วนให้กับภูมิภาคเพื่อที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของส่วนกลางในการนโยบายเพื่อไปดำเนินการ และรูปแบบที่ 3 การกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาให้ส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ (1) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ทั่วประเทศ ทุกจังหวัดมี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นองค์กรอิสระโดยอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบดูแลของรัฐบาลและเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, 2556, น. 128-151)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และในมาตรา 67 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คุ้มครองดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม (กันยารัตน์ จันทน์สว่าง, 2553, น. 3 : อ้างใน โกวิท พวงงาม และปรีดี โชติช่วง 2544, น. 16 – 17) (ตรวจสอบการเขียนอ้างอิง ว่าชื่อไหนขึ้นก่อนในกรณี “อ้างใน”)

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นหลักสำคัญของกระจายอำนาจ นอกจากจะทำให้รัฐสามารถ

จัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุดแล้วยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน ที่เข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการที่จะสร้างแผนงานให้เกิดประโยชน์กับชุมชน และประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อที่จะยกระดับให้ประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(บทนำยังเขียนไม่ชัดเจน ควรเขียนสรุปเชื่อมโยงมาสู่ประเด็นที่ศึกษาให้ชัดเจนกว่านี้)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ (ควรอธิบายว่าเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 8 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรจำนวน 6,756 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง , 2561) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 121)

$$\text{สูตร } n = \frac{\frac{\square(1-\square)}{\square^2 + \frac{\square(1-\square)}{\square}}}{\square^2 + \frac{\square(1-\square)}{\square}}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 361 ราย กำหนดหมู่บ้านละ 45 ตัวอย่าง (45x8=360 ยังไม่ถึง 361 คนตามที่กำหนดไว้) ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าถึงและสามารถตอบแบบสอบถาม

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ต่อการศึกษา หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้ นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำงานวิจัยเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำ

การเก็บและรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(ในวิธีดำเนินการวิจัยควรมีการระบุเกณฑ์การแปลผลด้วย)

ผลการวิจัย

(ควรนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามก่อน)

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายด้านและภาพรวม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	แปลผล
การตัดสินใจ	2.7556	.61782	ปานกลาง
ดำเนินงาน	2.6144	.64391	ปานกลาง
ผลประโยชน์	2.7101	.67526	ปานกลาง
ประเมินผล	2.6235	.65156	ปานกลาง
รวม	2.6785	.57588	ปานกลาง

(ทั้ง 4 ด้านในตาราง ควรให้ค่าให้เหมือนและเรียงลำดับให้ตรงกับบทความ)

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($x=2.6785$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($X=2.7556$) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($X=2.7101$) การมีส่วนร่วมประเมินผล ($x=2.6235$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($x=2.6144$) ตามลำดับ

($\bar{x}$ ไม่ใช่ x)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.1298	.58249	5.439	.000
20-24 ปี	2.4519	.49715		
25-29 ปี	2.6263	.55400		
30-34 ปี	2.6184	.62731		
35-39 ปี	2.9244	.49061		

40-44 ปี	2.7530	.65557		
45-49 ปี	2.7692	.43949		
50-54 ปี	2.8601	.59031		
55-59 ปี	2.9658	.34852		
60 ปีขึ้นไป	3.1699	.32112		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศอายุกับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาสายสามัญกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.7436	.40922	3.479	.004
ประถมศึกษา	2.6183	.56553		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.6052	.43413		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.6135	.57150		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.6090	.64867		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.9453	.68743		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาสายสามัญกับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.6795	.52029	2.068	.069
คาทอลิก	2.5409	.63571		
อับดีดารี	2.6163	.51490		
มุตาวัสซิก	2.7631	.53210		
ชานาวี	2.7564	.58068		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.8803	.17453		
รวม	361	2.6785		

(ตารางนี้ไม่สอดคล้องกับวิธีดำเนินการวิจัย ในประเด็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หากดูจากตารางแสดงว่าประชากรและกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นชาวไทยมุสลิม หากเป็นเช่นนี้ควรระบุไว้ในรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้วยว่าเป็นชาวไทยมุสลิม)

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม ประเมินผล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.4761	.56710	8.084	.000
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.7691	.54680		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.7407	.81945		
หม้าย	3.1538	.35157		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.0288	.54036	8.386	.000
ธุรกิจส่วนตัว	2.7395	.56801		
ค้าขาย	2.6620	.47500		
เกษตรกร	2.6488	.59001		
รับจ้าง	2.4713	.51243		
อื่น ๆ	2.2359	.58183		
รวม	2.6785	.57588		

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4000 บาท	2.4284	.62787	10.534	.000
4001-7000 บาท	2.6168	.54298		

7001-10000 บาท	2.6349	.54302		
10001-15000 บาท	2.7638	.53169		
15001-20000 บาท	3.6252	.32256		
20000 บาท ขึ้นไป	3.4103	.61645		
รวม	2.6785	.57588		

(รายได้ควรใส่เครื่องหมาย , ด้วย เช่น 20,000 บาท เป็นต้น)

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มรายได้ 15001-20000 บาท ต่อเดือน จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

สรุป

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางอำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่าคนที่มีอายุน้อย กลุ่มที่มีการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ และกลุ่มที่มีระหว่างรายได้ 15001-20000 บาท ต่อเดือนจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ

การอภิปรายผล (ปรับการเขียนให้กระชับและเป็นภาษาวิชาการ)

จากการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทางอบต.ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในชุมชนอาจเป็นตัวแทนของหมู่บ้านซึ่ง ได้สอดคล้อง กับ วิญญู อังคนารักษ์ (2519) ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่นหมายถึงการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคล

อื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้นโดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

กลุ่มที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่านั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2547) และ รามิล พัฒนมงคลเชฐ (2545) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือการปกครองส่วนท้องถิ่นในหลาย ๆ พื้นที่ ที่อาจมีหรือความแตกต่างกันในบริบท แต่ผลการศึกษา ก็ได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมากส่วนใหญ่เป็นที่บรรลุนิติภาวะ มีวุฒิภาวะ และวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ประกอบกับการเป็นผู้ที่ อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน (ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี) ทำให้มีความคุ้นเคย มีความรักในท้องถิ่น ต้องการเห็นถึงการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงภายในท้องถิ่น ของตนจนเกิดเป็นความตระหนัก และให้ความสำคัญ ต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก นอกจากนี้ บุคคลที่มีอายุมากจะมีความพร้อมเพื่อการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ สติปัญญา และการรับรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น เพื่อร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

ระดับการศึกษาสายสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสายสัมพันธ์ระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ เพราะเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ และให้ความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับ ชาลี ทรงศิริ (2547) การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการศึกษาสายศาสนากับการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสายศาสนาต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ๆ อาจเป็นเพราะคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายของระดับการศึกษาในสัดส่วนที่ไม่ใกล้เคียงกันทั้งในทุกระดับชั้น อีกทั้งมีบริบททางสังคมที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนักทำให้การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ทรงพล ตุ่มทอง (2541) ระดับการศึกษาไม่ส่งผลมากนักต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น

สถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มที่มีสถานภาพหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่าคนโสดอาจเป็นกลุ่มนี้มีการะความรับผิดชอบจากการมีครอบครัวและอาศัยอยู่ในตำบล การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นการนำผลประโยชน์และปกป้องสิทธิของการเป็นประชาชนในตำบลนั้น ๆ ซึ่งการบริหารจัดการที่เกิดจากนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจจะมีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพที่เป็นโสด อาจให้ความสำคัญน้อยกว่า เนื่องจากยังไม่มีภาระด้านครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบเท่ากลุ่มผู้ที่สมรสแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของจุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล คลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นกัน

อาชีพ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความมั่นคง มีเวลาในการทำงานที่แน่นอนจึงส่งผลให้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม และมีส่วนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติมา อุดมศร (2555) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระ จะมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ และมีส่วนร่วมในระดับมาก ในสัดส่วนที่ไม่มากนัก

กลุ่มที่มีระหว่างรายได้ 15001-20000 บาท ต่อเดือนจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ โดยผู้ที่มียาได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัว สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรม หรือโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการให้ข้อมูล และชี้ โอกาสของการได้รับประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำ ด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมของอบต. น่าจะเป็นโอกาสที่กลุ่มคนเหล่านี้สามารถขยายโอกาส เพื่อการสร้างรายได้ที่ดีขึ้นด้วยการร่วมให้ข้อเสนอต่อการดำเนินนโยบายของผู้บริหารที่เข้ามาบริหารได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ หรือร่วมในการหาแนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำต่อไป สอดคล้องกับ ศุภชัย เชื้อกฤษณะ (2549) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในประเด็นที่ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ (ข้อเสนอแนะควรแบ่งเป็น 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป)

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ประชาชนในชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรม ต่าง ๆ นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรจัดทำสื่อแสดงผลงาน ผลของกิจกรรม รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดกับชุมชนในระยะสั้นและยาว โดยจัดทำรายละเอียดของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่

เอกสารอ้างอิง (รายการอ้างอิงอันไหนไม่มีปรากฏในเนื้อหาให้ตัดทิ้ง เอกสารอ้างอิงกับการอ้างอิงในเนื้อหาจะต้องตรงกัน)

- กันยารัตน์ จันทร์สว้าง. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานส่วนตำบล จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). *การปกครองท้องถิ่นไทย “หลักการและมิติใหม่ในอนาคต”* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- จุฑามาศ ศรีศิริพันธ์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจริญ ภัสสะ. (2540). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ*. วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ชาลี ทรงศิริ. (2547). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก.” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐิติมา อุดมศร. (2555). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ.” สารนิพนธ์หลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- _____. (2552). *พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- ทรงพล ตุ่มทรง. (2541). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : เทศบาลตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.” ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ท้องถิ่นไทย ข้อกฎหมาย. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563 จาก https://www.thongthinlaws.com/2015/03/2537-6-2552_10.html
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญากุล. (2556). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การเมืองกับการปกครองไทย (Political and Thai Government). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.
- พิธีสิทธิ์ คำนวนศิศิลป์ และศุภวัฒนากร. (2543). การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์.
- รามิล พัฒนมงคลเชฐ. (2545). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอแก่งกระจานบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- วิชุลดา วงศ์ใหญ่. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2519). แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์
- ศุภชัย เชื้อกฤษณะ. (2542). “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย.” สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง. (2561). แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561-2564 องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอศรีสอภะ จังหวัดนราธิวาส. นราธิวาส: องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง.

